

**Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова**

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра психіатрії, наркології та психотерапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Володимир ШКОЛЬНИКОВ
«31» серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

ОК15 ПСИХОТЕРАПІЯ

**Підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини
спеціальності С4 Психологія
професійна кваліфікація «Клінічний психолог»**

2026 рік

Робоча програма з дисципліни **«Психотерапія»** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації «Магістр психології», професійної кваліфікації «Клінічний психолог». 20 с.

«27» серпня 2026

Розробники:

Професор ЗВО, зав.
кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії д.мед.н, проф. Софія РИМША

Доцент кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії к.м.н, доц. Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психіатрії, наркології та психотерапії

протокол № 1 від «27» серпня 2026

Завідувач кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

д.мед.н., проф. Софія РИМША

Схвалено Науково-методичною радою Навчально-наукового інституту психології та ментального здоров'я

протокол № 1 від «28» серпня 2026

Голова науково-методичної ради
Навчально-наукового інституту
психології та ментального здоров'я

д.мед.н., проф. Олександр БЕЛОВ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психотерапія» складена згідно ОПП «Клінічна психологія» (2026) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, відповідно Стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, введеного в дію наказом МОН України №564 від 24.04.2019р.

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Психотерапія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, спеціальності С4 Психологія, професійна кваліфікація, Клінічний психолог.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Клінічна психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 3,0 кредити, які здобувачі освіти засвоюють у 2 семестрі на 1 році навчання. Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Психотерапія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки та успішної професійної діяльності. Предметним напрямком програми з Психотерапії є поєднання базових технологій психотерапії, інтегративних підходів та практичного застосування методів психотерапевтичної роботи з різними клієнтськими групами в реальних умовах закладів охорони здоров'я, реабілітаційних установ та кризових центрів.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, спеціальності С4 Психологія, професійна кваліфікація Клінічний психолог, ВНМУ ім.М.І.Пирогова, 2026;

навчального плану спеціальності С4 «Клінічна психологія» на 2026-2027 навчальний рік;

положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова;

примірної програми навчальної дисципліни «Психотерапія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, спеціальності С4 Психологія, ОПП Клінічна психологія, Вінниця (2026).

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Психотерапія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу. Видами навчальних знань згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язання ситуаційних та практично-орієнтовних задач тощо.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі іспиту згідно навчального плану для спеціальності С4 Психологія, ОПП «Клінічна психологія» 2026.

Предмет вивчення навчальної дисципліни охоплює основні школи психотерапії, техніки та методи в різних її напрямках, особливості комунікації в психотерапевтичному процесі, етику психотерапевтичної роботи, базові підходи до комбінування методів з різних психотерапевтичних шкіл, індивідуалізацію підходу до кожного клієнта.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення обов'язкової дисципліни «Психотерапія» базується на знаннях дисциплін циклу загальної підготовки (ОК 3, 4) та професійно-орієнтованих (ОК 5, 7, 8, 9). Дисципліна передбачає інтеграцію викладання з базовими аспектами інших дисциплін, такими як клінічна психологія, діагностика та корекція психічних станів, патопсихологія, та закладає основи професійного мислення, фахової інтерпретації особливостей розладів психіки та поведінки, які використовуються в психологічній практиці, формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності, надає розуміння сучасних стратегій інтегративної психотерапії в процесі лікування та профілактики розладів психіки та поведінки і формуванню знань для індивідуальних підходів щодо корекції психічних порушень в процесі професійної діяльності.

2. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування здатності застосовувати набуті знання про теоретико-методологічні основи психотерапії, здійснювати психотерапевтичну діагностику та планування втручань, навички практичного проведення психотерапевтичних сесій різних модальностей, а також розкрити специфіку професійної діяльності клінічного психолога-психотерапевта та сформувати основи його професійної компетентності й етичної свідомості.

2.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психотерапія» є ознайомлення студентів з історією виникнення та розвитку психотерапії, її теоретико-методологічними засадами, основними напрямками та школами (психодинамічним, когнітивно-поведінковим, гуманістичним, екзистенційним, системним тощо); формування знань про механізми психотерапевтичного впливу, структуру та етапи

психотерапевтичного процесу, специфіку встановлення терапевтичного альянсу; розвиток умінь здійснювати психотерапевтичну діагностику, визначати мету та завдання психотерапії відповідно до індивідуальних особливостей клієнта; формування навичок застосування конкретних психотерапевтичних технік та методів у роботі з клієнтами різного віку та з різними психологічними проблемами; засвоєння основ індивідуальної, групової та сімейної психотерапії; ознайомлення з принципами організації психотерапевтичного процесу, документування, супервізії; формування етичної свідомості та розуміння меж професійної компетентності психотерапевта; розвиток здатності до професійної рефлексії, самоаналізу та підвищення власної психотерапевтичної кваліфікації.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна. Згідно ОПП “Клінічна психологія” (2026) дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

ІК – Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності, необхідні психодіагностичні інструменти, інтерпретувати результати психодіагностики та формулювати висновки.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, психокорекційну, психотерапевтичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність аналізувати та визначати потреби пацієнта, визначати мету та цілі психологічної роботи.

СК 12. Здатність обирати необхідні психологічні втручання, планувати та реалізовувати втручання низької інтенсивності та психологічне консультування, здійснювати кризові втручання, планувати та здійснювати заходи психологічної абілітації та реабілітації, аналізувати та оцінювати ефективність психологічних втручань.

СК 14. Здатність до рефлексії власного рівня професійної компетентності та потреб у її розвитку, планувати та реалізовувати професійний розвиток, турбуватися про власний психологічний добробут, формулювати запит та звертатися за супервізією за потреби.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формувати теоретичні висновки.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати:

- фундаментальні принципи та теоретичне підґрунтя інтегративної психотерапії,
- основні концепції та моделі, які формують психотерапевтичні парадигми (психодинамічну, гуманістичну, когнітивно-поведінкову, системну тощо),
- механізми поєднання різних психотерапевтичних методів у єдину модель роботи,
- етичні норми та професійні вимоги щодо застосування психотерапевтичного впливу,
- особливості використання психотерапії при роботі з різними клінічними станами та кризовими ситуаціями.

Вміти:

- аргументовано підбирати, комбінувати й застосовувати техніки різних психотерапевтичних напрямів,
- розробляти індивідуалізований план терапії з урахуванням потреб конкретного клієнта,
- використовувати інтегративні стратегії у психологічному консультуванні та психотерапевтичній практиці,
- здійснювати оцінку результативності інтегративних психотерапевтичних втручань,
- дотримуватися професійних меж та етичних стандартів у процесі застосування інтегративного підходу.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Програма вивчення дисципліни структурована на 1 модуль, до складу якого входять відповідні теми.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин – 3,0 кредити ЄКТС/

Опис навчального плану з вибіркової дисципліни

Структура навчальної дисципліни Модуль 1 «Психотерапія»	Форма навчання	Кількість годин				Рік навчання	Вид контролю
		Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних		СРС		
			Лекцій	Практичних			

	денна	90 годин/ 3,0 кредити	14	32	44	1	ПК-іспит
	заочна		6	4	80		

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Денна форма: аудиторне навантаження становить 51,1 %, СРС – 48,9 %.

Заочна форма: аудиторне навантаження становить 11,1 %, СРС – 88,9 %.

Модуль 1.

Тема 1. Теоретичні основи психотерапії. Загальні принципи організації психотерапевтичного процесу. Історія розвитку психотерапії. Види, підходи та методи психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Етичні принципи психотерапевта. Принципи та методи організації психотерапевтичного процесу. Загальні вимоги до особистості консультанта. Професійна підготовка консультанта. Психотерапія в реаліях сьогодення. Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15 січня 2025 року № 4223-ІХ.

Тема 2. Психодинамічна психотерапія. Суть психодинамічної психотерапії. Техніки психоаналізу. Умови та методика проведення психодинамічної терапії. Результат психотерапевтичного впливу. Неофрейдизм. Суть гуманістичного психоаналізу Е. Фромма. Техніки гуманістичного психоаналізу. Погляди на психотерапію А. Фройд. Основні положення та методи психоаналітичної терапії. Аналіз сновидінь. Техніка активної уяви. Метод ампліфікації. Результат психотерапевтичного впливу.

Тема 3. Аналітична психотерапія. Основи та суть аналітичної психотерапії. Техніки аналітичної психотерапії. Нові течії аналітичної психотерапії. Методики психоаналітичної терапії. Різновиди психоаналізу у сучасній психотерапії. Адлеріанська психотерапія. Особливості та суть індивідуальної психотерапії. Техніки індивідуальної психотерапії. Основні прийоми та методи індивідуальної психотерапії. Умови організації індивідуальної психотерапії. Методика застосування засобів індивідуальної психотерапії. Представники індивідуальної психотерапії. Характерологічний аналіз К. Хорні. Техніки характерологічного аналізу. Теорія Р. Дрейкурса щодо сімейного консультування та виховання засобами індивідуальної психотерапії.

Тема 4. Екзистенційно-гуманістична модель психотерапевтичної практики. Основні методи та підходи екзистенційного напрямку. Клієнт-центрована психотерапія. Особливості та методи клієнт-центрованої терапії. Концепція К. Роджерса. Суть клієнт-центрованої терапії. Процес клієнт-центрованої терапії. Умови організації клієнт-центрованої терапії. Техніки клієнт-центрованої терапії. Особливості застосування методик клієнт-центрованої терапії. Методика застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з військовослужбовцями. Клієнт-центрований підхід у роботі з бойовою травмою. Український досвід застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з комбатантами та членами їх сімей.

Тема 5. Гештальт-терапія. Загальний підхід та суть гештальт-терапії. Різновиди гештальт-психотерапії у сучасній психокорекційній практиці. Основні правила, положення та методи гештальт-терапії. Умови організації терапевтичного процесу та техніки гештальт-терапії. Тілесно-орієнтована психотерапія. Позитивна психотерапія. Особливості, методи та суть позитивної психотерапії. Характеристика та методи позитивної психотерапії. Особливості застосування та використання технік позитивної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу. Особливості застосування технік позитивної психотерапії під час роботи з військовослужбовцями.

Тема 7. Директивні методи психотерапії: гіпноз, релаксаційно-сугестивна терапія та їх різновиди. Недирективні методи сугестивної терапії: самогіпноз, когнітивний гіпноз, Еріксоновський гіпноз, НЛП, аутогенне тренування, плацебо-терапія та інші. Особливості використання різних форм мистецтва для лікувального психотерапевтичного процесу. Суть, особливості, види та методи арттерапії. Особливості використання методів арттерапії при роботі з дітьми, родинами, дорослими людьми. Вибір методів арттерапевтичного впливу при різних формах психічних розладів. Арттерапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями, з Я-концепцією, мотивацією, зі стосунками. Групова арттерапія: арттерапевтичні техніки роботи з груповими процесами. Арттерапевтичний сеанс, умови організації проведення арттерапевтичної сесії. Суть, особливості та методи психодрами. Техніки психодрами. Постановка, ролі у психодрамі. Результат психотерапевтичного впливу. Досвід застосування технік психодрами у роботі з військовослужбовцями та членами їх сімей. Екологічні види психотерапії: каністерапія, іпотерапія, біосугестивна.

4. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні заняття	СРС			Лекції	Практичні заняття
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1 «ПСИХОТЕРАПІЯ»								

Тема 1. Теоретичні основи психотерапії. Загальні принципи організації психотерапевтичного процесу. Історія розвитку психотерапії. Види, підходи та методи психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Етичні принципи психотерапевта. Принципи та методи організації психотерапевтичного процесу. Загальні вимоги до особистості консультанта. Професійна підготовка консультанта. СРС: Психотерапія в реаліях сьогодення. Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15 січня 2025 року № 4223-IX.	11	2	4	5	11,5	1	0,5	10
Тема 2. Психодинамічна психотерапія. Суть психодинамічної психотерапії. Техніки психоаналізу. Умови та методика проведення психодинамічної терапії. Результат психотерапевтичного впливу. Основні положення та методи психоаналітичної терапії. Аналіз сновидінь. Техніка активної уяви. Метод ампліфікації. Опрацювання опору. Результат психотерапевтичного впливу. Неофрейдизм. Суть гуманістичного психоаналізу Е. Фромма. Техніки гуманістичного психоаналізу. СРС: Погляди на психотерапію А. Фройд.	11	2	4	5	12,5	0,5	1	11
Тема 3. Аналітична психотерапія. Основи та суть аналітичної психотерапії. Техніки аналітичної психотерапії. Нові течії аналітичної психотерапії. Методики психоаналітичної терапії. Різновиди психоаналізу у сучасній психотерапії. Адлеріанська психотерапія. Особливості та суть індивідуальної психотерапії. Техніки індивідуальної психотерапії. Основні прийоми та методи індивідуальної психотерапії. Умови організації індивідуальної психотерапії. Методика застосування засобів індивідуальної психотерапії. Представники індивідуальної психотерапії. Техніки характерологічного аналізу. СРС: Характерологічний аналіз К. Хорні. СРС: Теорія Р. Дрейкурса щодо сімейного консультування та виховання засобами індивідуальної психотерапії.	13	2	4	7	13	0,5	0,5	12
Тема 4. Екзистенційно-гуманістична модель психотерапевтичної практики. Основні методи та підходи екзистенційного напрямку. Клієнт-центрована психотерапія. Особливості та методи клієнт-центрованої терапії. Концепція К. Роджерса. Суть клієнт-центрованої терапії. Процес клієнт-центрованої терапії. Умови організації клієнт-центрованої терапії. Техніки клієнт-центрованої терапії. Особливості застосування методик клієнт-центрованої терапії. Методика застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з військовослужбовцями. Клієнт-центрований підхід у роботі з бойовою травмою. СРС: Особливості застосування екзистенційної терапії у роботі з військовослужбовцями. СРС: Український досвід застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з комбатантами та членами їх сімей.	13	2	4	7	13,5	1	0,5	12

Тема 5. Гештальт-терапія. Загальний підхід та суть гештальт-терапії. Різновиди гештальт-психотерапії у сучасній психокорекційній практиці. Основні правила, положення та методи гештальт-терапії. Умови організації терапевтичного процесу та техніки гештальт-терапії. Тілесно-орієнтована психотерапія. Позитивна психотерапія. Особливості, методи та суть позитивної психотерапії. Характеристика та методи позитивної психотерапії. Особливості застосування та використання технік позитивної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу. СРС: Особливості застосування гештальттерапії під час роботи з військовослужбовцями. СРС: Особливості застосування технік позитивної психотерапії під час роботи з військовослужбовцями.	15	2	6	7	13,5	1	0,5	12
Тема 6. Когнітивна психотерапія. Особливості та суть когнітивної психотерапії. Основні положення, методи та техніки когнітивної психотерапії. Процедури реалізації когнітивної психотерапії. Біхевіоральна терапія, відомі представники поведінкової психотерапії. Суть, особливості та методи поведінкової психотерапії. Умови організації терапевтичного процесу та особливості роботи із різними запитами засобами поведінкової психотерапії. Основні техніки поведінкової психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу. Сучасні підходи до застосування поведінкової психотерапії в Україні. Особливості застосування методик поведінкової психотерапії під час роботи з військовослужбовцями звільненими з полону. Суть, особливості та напрями сімейної психотерапії. Умови організації проведення сімейної психотерапії. Техніки сімейної психотерапії. Методика застосування сімейної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу. СРС: Досвід українських поведінкових психотерапевтів. СРС: Особливості застосування сімейної психотерапії з сім'ями військовослужбовців.	13	2	4	7	13,5	1	0,5	12
Тема 7. Директивні методи психотерапії: гіпноз, релаксаційно-сугестивна терапія та їх різновиди. Недирективні методи сугестивної терапії: самогіпноз, когнітивний гіпноз, Еріксоновський гіпноз, НЛП, аутогенне тренування, плацебо-терапія та інші. Особливості використання різних форм мистецтва для лікувального психотерапевтичного процесу. Суть, особливості, види та методи арттерапії. Особливості використання методів арттерапії при роботі з дітьми, родинами, дорослими людьми. Вибір методів арттерапевтичного впливу при різних формах психічних розладів. Арттерапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями, з Я-концепцією, мотивацією, зі стосунками. Групова арттерапія: арттерапевтичні техніки роботи з груповими процесами. Арттерапевтичний сеанс, умови організації проведення арттерапевтичної сесії. Суть, особливості та методи психодрами. Техніки психодрами. Постановка, ролі у психодрамі. Результат психотерапевтичного впливу. Досвід застосування технік психодрами у роботі з військовослужбовцями та членами їх сімей. СРС: Екологічні види психотерапії: каністерапія, іпотерапія, біосугестивна.	14	2	6	6	12,5	1	0,5	11
Разом за дисципліну	90	14	32	44	90	6	4	80
Аудиторне навантаження/СРС		51,1%		48,9%		11,1%		88,9%

5. Теми лекцій

№ п/п	Тема лекції	К-ть годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи психотерапії. Загальні принципи організації психотерапевтичного процесу. Історія розвитку психотерапії. Види, підходи та методи психотерапії.	2	1
2	Психодинамічна психотерапія. Неофрейдизм.	2	0,5
3	Аналітична психотерапія. Суть психодинамічної психотерапії. Різновиди психоаналізу у сучасній психотерапії. Адлеріанська психотерапія. Характерологічний аналіз.	2	0,5
4	Екзистенційно-гуманістична модель психотерапевтичної практики. Клієнт-центрована психотерапія.	2	1
5	Гештальт-терапія. Тілесно-орієнтована психотерапія. Позитивна психотерапія.	2	1
6	Когнітивна психотерапія. Біхевіоральна терапія. Сімейна психотерапія.	2	1
7	Директивні та недирективні методи психотерапії. Арттерапевтичні техніки. Психодрами.	2	1
	Разом	14	6

6. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	К-ть годин	
		денна	заочна
1.	Етапи психотерапевтичного процесу. Етичні принципи психотерапевта. Принципи та методи організації психотерапевтичного процесу.	2	0,25
2.	Загальні вимоги до особистості консультанта. Професійна підготовка консультанта.	2	0,25
3.	Техніки психоаналізу. Умови та методика проведення психодинамічної терапії. Результат психотерапевтичного впливу. Основні положення та методи психоаналітичної терапії. Аналіз сновидінь. Техніка активної уяви. Метод ампліфікації. Опрацювання опору. Результат психотерапевтичного впливу.	2	0,5
4.	Суть гуманістичного психоаналізу Е. Фромма. Техніки гуманістичного психоаналізу.	2	0,5
5.	Техніки аналітичної психотерапії. Нові течії аналітичної психотерапії. Методики психоаналітичної терапії.	2	0,25
6.	Техніки індивідуальної психотерапії. Основні прийоми та методи індивідуальної психотерапії. Умови організації індивідуальної психотерапії. Методика застосування засобів індивідуальної психотерапії. Техніки характерологічного аналізу.	2	0,25
7.	Основні методи та підходи екзистенційного напрямку.	2	
8.	Процес клієнт-центрованої терапії. Умови організації клієнт-центрованої терапії. Техніки клієнт-центрованої терапії. Особливості застосування методик клієнт-центрованої терапії.	2	0,25
9.	Техніки гештальт-терапії. Різновиди гештальт-психотерапії у сучасній психокорекційній практиці. Основні правила, положення та методи гештальт-терапії. Умови організації терапевтичного процесу та техніки гештальт-терапії.	2	0,25

10.	Техніки тілесно-орієнтованої терапії.	2	0,125
11.	Характеристика та методи позитивної психотерапії. Особливості застосування та використання технік позитивної психотерапії. Результат психотерапевтичного впливу.	2	0,25
12.	Особливості та суть когнітивної психотерапії. Основні положення, методи та техніки когнітивної психотерапії. Процедури реалізації когнітивної психотерапії. Умови організації терапевтичного процесу та особливості роботи із різними запитами засобами поведінкової психотерапії. Основні техніки поведінкової психотерапії.	2	0,25
13.	Умови організації проведення сімейної психотерапії. Техніки сімейної психотерапії. Методика застосування сімейної психотерапії	2	0,25
14.	Техніки директивних та недирективних підходів.	2	0,25
15.	Методи арттерапевтичного впливу при різних формах психічних розладів. Арттерапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями, з Я-концепцією, мотивацією, зі стосунками.	2	0,25
16.	Застосування технік психодрами.	2	0,125
	Разом	32	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою

8. Самостійна робота

№п/п	Тема	Кіль-ть год.	
		денна	заочна
1.	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	22	58
Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.			
2.	Психотерапія в реаліях сьогодення. Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15 січня 2025 року № 4223-IX.	2	2
3.	Погляди на психотерапію А. Фройд	2	2
4.	Характерологічний аналіз К. Хорні	2	2
5.	Теорія Р. Дрейкурса щодо сімейного консультування та виховання засобами індивідуальної психотерапії	2	2
6.	Особливості застосування екзистенційної терапії у роботі з військовослужбовцями	2	2
7.	Український досвід застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з комбатантами та членами їх сімей	2	2
8.	Особливості застосування гештальттерапії під час роботи з військовослужбовцями	2	2
9.	Особливості застосування технік позитивної психотерапії під час роботи з військовослужбовцями	2	2
10.	Досвід українських поведінкових психотерапевтів	2	2
11.	Особливості застосування сімейної психотерапії з сім'ями військовослужбовців	2	2
12.	Екологічні види психотерапії: каністерапія, іпотерапія, біосугестивна	2	2
Разом		44	80

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або

практичної проблеми, підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, підготовці мультимедійних презентацій з дисципліни тощо.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти з урахуванням того, що сучасна інтегративна психотерапія рухається у бік гнучкості, персоналізації та міждисциплінарності, але потребує чіткої наукової бази й етичного контролю:

1. Доказова база інтегративних та персоналізованих підходів у психотерапії.
2. Міждисциплінарні механізми психотерапевтичного впливу.
3. Стандартизація та алгоритмізація гнучких психотерапевтичних моделей.
4. Етичні аспекти та професійні межі сучасної психотерапевтичної практики.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання

Форма навчання: очна (денна) та заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Рівень підготовки студентів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, перевірці виконання самостійної роботи, оцінці практичних вмінь і навичок.

Знання здобувача освіти з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю
Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно»

Оцінка «добре»

Оцінка «задовільно»
Оцінка «незадовільно».

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно».
Оцінка «добре».
Оцінка «задовільно».
Оцінка «незадовільно».

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (іспит або диференційований залік)

Оцінка «відмінно».
Оцінка «добре».
Оцінка «задовільно».
Оцінка «незадовільно».

Перелік контрольних питань з дисципліни для самоконтролю

1. Визначення поняття «психотерапія». Психотерапія як наука, мистецтво та практична діяльність.
2. Основні етапи історичного розвитку психотерапії.
3. Класифікація видів, підходів та методів сучасної психотерапії.
4. Загальні принципи організації психотерапевтичного процесу.
5. Етапи психотерапевтичного процесу: зміст та завдання кожного етапу.

6. Етичні принципи діяльності психотерапевта.
7. Принципи та методи організації психотерапевтичної взаємодії з клієнтом.
8. Загальні вимоги до особистості психотерапевта-консультанта.
9. Система професійної підготовки психотерапевта в Україні.
10. Особливості та виклики сучасної психотерапевтичної практики в Україні.
11. Основні положення Закону України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15.01.2025 № 4223-IX.
12. Права та обов'язки психотерапевта і клієнта згідно з чинним законодавством України.
13. Суть та основні положення психодинамічної психотерапії.
14. Основні техніки класичного психоаналізу.
15. Умови та методика проведення психодинамічної терапії.
16. Очікуваний результат психотерапевтичного впливу в психодинамічному підході.
17. Неофрейдизм: загальна характеристика та основні представники.
18. Суть гуманістичного психоаналізу Е. Фромма.
19. Техніки гуманістичного психоаналізу Е. Фромма.
20. Погляди на психотерапію А. Фройд, особливості дитячого психоаналізу.
21. Основні положення та методи психоаналітичної терапії.
22. Аналіз сновидінь як метод психодинамічної терапії.
23. Техніка активної уяви в аналітичній роботі.
24. Метод ампліфікації: суть та застосування.
25. Основи та суть аналітичної психотерапії К.-Г. Юнга.
26. Основні техніки аналітичної психотерапії.
27. Нові течії та напрями розвитку аналітичної психотерапії.
28. Різновиди психоаналізу у сучасній психотерапевтичній практиці.
29. Особливості та суть адлеріанської (індивідуальної) психотерапії.
30. Техніки індивідуальної психотерапії А. Адлера.
31. Основні прийоми та методи індивідуальної психотерапії.
32. Умови організації індивідуальної психотерапії.
33. Методика застосування засобів індивідуальної психотерапії.
34. Основні представники індивідуальної психотерапії та їхній внесок.
35. Характерологічний аналіз К. Хорні: суть та основні положення.
36. Техніки характерологічного аналізу К. Хорні.
37. Теорія Р. Дрейкурса щодо сімейного консультування та виховання.
38. Основні методи та підходи екзистенційного напрямку психотерапії.
39. Концепція К. Роджерса та її вплив на розвиток клієнт-центрованої терапії.
40. Суть клієнт-центрованої терапії, основні поняття.
41. Процес клієнт-центрованої терапії: етапи та зміст.
42. Умови організації клієнт-центрованої терапії.
43. Основні техніки клієнт-центрованої терапії.
44. Особливості застосування методик клієнт-центрованої терапії у різних контекстах.
45. Специфіка застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з військовослужбовцями.
46. Клієнт-центрований підхід у роботі з бойовою травмою.
47. Український досвід застосування клієнт-центрованої терапії у роботі з комбатантами та членами їх сімей.

48. Загальний підхід та суть гештальт-терапії.
49. Різновиди гештальт-психотерапії у сучасній психокорекційній практиці.
50. Основні правила та положення гештальт-терапії.
51. Основні техніки гештальт-терапії.
52. Умови організації терапевтичного процесу в гештальт-підході.
53. Суть та особливості тілесно-орієнтованої психотерапії.
54. Особливості, методи та суть позитивної психотерапії.
55. Характеристика основних методів позитивної психотерапії.
56. Особливості застосування технік позитивної психотерапії у практичній роботі.
57. Очікуваний результат психотерапевтичного впливу позитивної психотерапії.
58. Специфіка застосування технік позитивної психотерапії у роботі з військовослужбовцями.
59. Особливості та суть когнітивної психотерапії.
60. Основні положення, методи та техніки когнітивної психотерапії.
61. Процедури реалізації когнітивної психотерапії на практиці.
62. Основні представники поведінкової (біхевіоральної) психотерапії.
63. Суть, особливості та методи поведінкової психотерапії.
64. Умови організації терапевтичного процесу в поведінковій психотерапії.
65. Основні техніки поведінкової психотерапії.
66. Очікуваний результат психотерапевтичного впливу поведінкової терапії.
67. Сучасні підходи до застосування поведінкової психотерапії в Україні.
68. Досвід українських поведінкових психотерапевтів.
69. Особливості застосування методик поведінкової психотерапії при роботі з військовослужбовцями, звільненими з полону.
70. Суть, особливості та основні напрями сімейної психотерапії.
71. Умови організації проведення сімейної психотерапії.
72. Основні техніки сімейної психотерапії.
73. Методика застосування сімейної психотерапії.
74. Очікуваний результат психотерапевтичного впливу сімейної психотерапії.
75. Директивні методи психотерапії: гіпноз та його різновиди.
76. Релаксаційно-сугестивна терапія: суть та різновиди.
77. Недирективні методи сугестивної терапії: самогіпноз, когнітивний гіпноз.
78. Еріксоновський гіпноз: особливості та застосування.
79. Нейролінгвістичне програмування (НЛП) у психотерапевтичній практиці.
80. Аутогенне тренування як метод психотерапії.
81. Плацебо-терапія: суть та особливості застосування.
82. Суть, особливості, види та методи арттерапії.
83. Особливості використання методів арттерапії при роботі з дітьми.
84. Особливості використання методів арттерапії при роботі з родинами та дорослими людьми.
85. Вибір методів арттерапевтичного впливу при різних формах психічних розладів.
86. Арттерапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями.
87. Арттерапевтичні техніки роботи з Я-концепцією та мотивацією.
88. Арттерапевтичні техніки роботи зі стосунками.
89. Групова арттерапія: техніки роботи з груповими процесами.
90. Умови організації проведення арттерапевтичної сесії.
91. Суть, особливості та методи психодрами Дж. Морено.

92. Основні техніки психодрами.
93. Постановка та розподіл ролей у психодрамі.
94. Очікуваний результат психотерапевтичного впливу психодрами.
95. Досвід застосування технік психодрами у роботі з військовослужбовцями та членами їх сімей.
96. Екологічні види психотерапії: суть та особливості каністерапії.
97. Іпотерапія як метод психотерапевтичного впливу.
98. Біосугестивна терапія: суть та особливості застосування.
99. Порівняльна характеристика директивних і недирективних методів сугестивної терапії.
100. Критерії вибору арттерапевтичних, драматерапевтичних та екологічних методів залежно від запиту клієнта.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в 2 семестрі.

14. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Проміжний контроль в 2 семестрі – залік, який проводиться на останньому практичному занятті Модуля 1. Результати складання студентом заліку фіксуються у відомості успішності із зазначеною кількістю балів та відміткою «зараховано» або «незараховано». Здобувачу освіти не зараховують дисципліну, якщо кількість отриманих балів менше 122, або вивчення дисципліни виконано в неповному обсязі, про що свідчить академічна заборгованість.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді іспиту після вивчення дисципліни в 2 семестрі.

15. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів

за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Отримані бали за дисципліну конвертуються згідно національної шкали та ЄКТС (для заліку) наступним чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1. Методичне забезпечення дисципліни

1. Презентації лекцій, аудіо-лекції.
2. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної поза аудиторної роботи студентів.
4. Перелік контрольних питань до підсумкових занять з тем модуля №1,2.
5. Перелік питань до підсумкового контролю дисципліни.
6. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
7. Тести для передекзаменаційного тестування знання дисципліни в цілому.
8. Ситуаційні практично-орієнтовані задачі для студентів та клінічно-орієнтовані завдання.
9. Навчальні посібники, підручники, робочі зошити, тощо.

16. Рекомендована література

1. Винник М.І., Пустовойт М.М. Основи психодинамічної діагностики і психотерапії. Вид.: Новий світ-2000, 2024. – 200с.
2. Когнітивно-поведінкова терапія: основи та практика. Джудіт С. Бек.(укр.мова). - 2023. – 460с. ISBN: 978-617-550-108-5
3. Основи психотерапії: навчальний посібник/ О.О.Фільц, К.В.Седих, В.І.Бандер та ін.; за ред. О.О.Фільца – Київ: ВЦ «Академія», 2024. – 208с. - ISBN: 9789665807483
4. Поплавська Є.В., Меленчук Н.І., Єрмакова С.С. Конспект лекцій з дисципліни

«Основи психотерапії» (Галузь знань – 05; Соціальні та поведінкові науки; Спеціальність – 053 Психологія; Освітній ступінь – Бакалавр) / Є. В. Поплавська, Н.І. Меленчук, С.С. Єрмакова; Міжнародний гуманітарний університет – О.: МГУ, 2024. 149 с.

5. Психотерапія за Габбардом: посібник: 2-е видання / за ред. Голлі Крісп, Глена О. Габбарда, Вид.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», Ліцензія: переклад Gabbard's Textbook Psychotherapeutic Treatments, second edition (2023) публікується відповідно до договору з American Psychiatric Association Publishing, Мова: українська, 2025. – 943 с. (чорно-білі). ISBN: 978-617-505-980-7 Психіатрія та психотерапія: інтенсивний курс: 10-е видання / за заг. ред. Клауса Ліба, Вид.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», Ліцензія: переклад Intensivkurs Psychiatrie und Psychotherapie, 10th edition (2023) публікується відповідно до угоди з компанією Elsevier GmbH, Urban & Fischer Munich, Мова: українська, 2024. – 596с. (кольорові, великоформатні). ISBN: 978-617-505-990-6
6. Терапія, сфокусована на співчутті: відмінні особливості. Пол Гілберт. 2021. – 256 с. ISBN: 978-617-505-990-6
7. Усвідомленість терапевта і клієнта в терапії прийняття і відповідальності. Келлі Р. Вілсон, Трой Дюфрен. 2022. – 290 с. ISBN: 978-617-7987-16-0

Допоміжна

1. Вихід з депресії. Робочий зошит. Програма на 8 тижнів. Джон Тісдейл, Марк Вільямс, Зиндел Ст. Сігал., 2020, 256с. ISBN: 978-617-7874-33-0
2. Шестопал І. А. Казкотерапія як ефективний метод роботи психотерапевта з дітьми. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»: науковий журнал. Острогоз: Вид-во НаУОА, 2020. № 10. С. 143-147.
3. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії : навч. посіб. Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2017. 248 с.
4. Шевченко Н. Ф. Основи психотерапії: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 216 с.
5. Седих О. В. Основи психотерапії: курс лекцій. Умань : Видавництво УДПУ, 2017. 180 с.
6. Кочарян О. С., Ложкін Г. В. Основи психотерапії: підручник. Харків: НТУ "ХП", 2017. 320 с.
7. Кочарян О. С., Ложкін Г. В. Психотерапія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
8. Белов, О. О., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2026). Особливості копінг-поведінки студентської молоді з ігровою залежністю: клініко-психологічні закономірності і перспективні шляхи корекції проблемного гемблінгу. Перспективи та інновації науки, (4(62)), 3304-3315. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4\(62\)-3304-3315](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-4(62)-3304-3315)
9. Шулякова, М. І., & Рациборинська-Полякова, Н. В. (2024). Вплив хронічного стресу на організм людини та роль психоедукації у редукції його психічних проявів. Психосоматична медицина і загальна практика, 9(1). <https://doi.org/10.26766/pmgp.v9i1.490>
10. Ram, D., Manjunatha, N., & Bada Math, S. (2026). Negative events in psychotherapy: A narrative review. Industrial psychiatry journal, 35(1), 15–24.

https://doi.org/10.4103/ipj.ipj_114_25

11. Cuijpers, P., Harrer, M., & Furukawa, T. A. (2026). Innovations to improve outcomes and uptake of psychotherapies for mental disorders: a state-of-the-art review. *World psychiatry : official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 25(1), 4–33. <https://doi.org/10.1002/wps.70002>

12. Shiel, E. V., Connor, Z., Downes, M., Bailey-Shaw, A., Hemingway, S., Walters, C., & Kola-Palmer, S. (2025). What Evidence Exists on the Effectiveness of Psychotherapy for Trauma-Related Distress? A Scoping Review. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, 13(23), 3180. <https://doi.org/10.3390/healthcare13233180>

13. Schäfer, S. K., Burmeister, C. F., Lottermoser, E., Schäfer, C. G., Cascant Ortolano, L., Stoffers-Winterling, J., Flasinski, T., Equit, M., Schneider, S., Lieb, K., & de Haan, A. (2025). Long-term effects of psychotherapy in children and adolescents: protocol for database development and a systematic review in the LaKiJu META project. *BMJ open*, 15(11), e103872. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2025-103872>

17. Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <https://www.vnmu.edu.ua/>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету:

<http://library.vnmu.edu.ua> Всесвітня організація охорони здоров'я

<http://www.who.int/en/>

Центр тестування

<https://www.testcentr.org.ua/uk/> МОЗ України

<https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України [https://phc.org.ua/kontrol-](https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan)

[zakhvoryuvan](https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan) Інтернет сайт кафедри психіатрії, наркології та психотерапії

ВНМУ ім. М.І. Пирогова <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-психіатрії>

Інтернет сайти, рекомендовані кафедрою студентам для пошуку додаткової інформації з інтегративної психотерапії:

<https://www.wpanet.org/> World Psychiatric Association

<https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0>

Нейпонеус <https://usp.community> УСП/

<https://www.europsyche.org>

<https://ucpp.org/dlya-spetsialistiv/ucpp/partners/6-european-association-for-psychotherapy>